

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені
Михайла Бойчука

Факультет _____ Дизайну _____

Кафедра _____ Графічного дизайну _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної діяльності

_____ І.В. Петрова

«28» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ВК.03.01 Лєтеринг (за вибором) _____

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань _____ 02 Культура і мистецтво _____

(шифр і назва)

освітня програма _____ бакалавр _____

(назва)

спеціальність _____ 022 «Дизайн» _____

(шифр і назва)

тип дисципліни _____ за вибором _____

(обов'язкова/за вибором)

мова викладання _____ українська _____

(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-професійної програми (для акредитованих ОПП та акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

_____ О.С. Таловська _____
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри

_____ (назва кафедри)

26.08 2025 № 1

Завідувач кафедри

_____ І.В. Петрова _____
(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Летеринг»
для здобувачів вищої освіти за рівнем вищої освіти першим (бакалаврським) за
спеціальністю «Дизайн». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2025. – 16 с.

Розробник: Оліфіренко Віталіна Віталіївна, старший викладач кафедри графічного дизайну
КДАДПМД ім. М. Бойчука

(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, e-mail викладача)

Робочу програму перевірено

Декан факультету

(підпис)

І. В. Масік

(ініціали, прізвище)

28.08__2025.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради
факультету дизайну

(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 28.08__2025. № 1

Голова НМР факультету

(підпис)

Мешко А. М.

(ініціали, прізвище)

Опис навчальної дисципліни _____ **Летеринг** _____

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова
	Спеціальність (освітня програма): 022 Дизайн (шифр і назва) <u>ОПП Графічний дизайн</u>	Рік підготовки: 3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання	(назва) _____ (назва)	Семестри
Загальна кількість годин на поточний навчальний рік – 150		5-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 5	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) (перший (бакалаврський)/другий (магістерський))	0
		Практичні, семінарські
		75 год.
		Самостійна робота
		75
		Індивідуальні завдання:
		Вид контролю: <i>Поточний, підсумковий</i>
		Форма контролю: Екзаменаційний перегляд

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою курсу є підготовка студентів до розробки оригінальних написів, які будуть влучно та доцільно застосовувати свої знання з каліграфії, надаючи перевагу виразності та оригінальності композиційних рішень, вміти застосовувати навички різних стилів для вирішення певних задач, які максимально наближені до умов сучасного ринку як Українського, так і світового.

Дисципліна «Летеринг» орієнтована на формування умінь розробляти оригінальні написи на основі навичок роботи з усім розмаїттям історичних каліграфічних почерків і не тільки. Малювання літер або простіше кажучи летеринг або український аналог літерація — спосіб побудови написів, що може враховувати певні каліграфічні принципи, однак, на відміну від каліграфії, передусім надає ваги оригінальності композиційних і пластичних рішень та їхній відповідності смислу напису. У рамках курсу студенти вивчатимуть класифікацію основних стилів летерингу за походженням, практикуватимуть створення написів різноманітними інструментами, наслідуючи логіку каліграфії і навпаки, свідомо відходити від неї, вивчатимуть векторизацію написів та підготовку до роботи у векторі в графічних редакторах, роботу з кольором та різними ефектами в літерах у графічних редакторах. В рамках курсу студенти створять власне портфоліо зі своїми роботами з летерингу, що відповідатиме найсучаснішим тенденціям в графічному дизайн.

Завданнями дисципліни «Летеринг» є:

- Створювати візуально виразний летеринг відповідно до завдання та обраної концепції, який буде вдало інтегрований у дизайн проєкт.
- Планомірно вести роботу: створення макету від ескізів до фінального файлу на друк або цифрову презентацію.
- Працювати з різноманітними стилями, володіти каліграфічними навичками у створенні летерингу на основі каліграфічних почерків.
- Вміти організовувати напис в просторі пластично-композиційними засобами, працювати з кольором та тоном для підкреслення виразності, професійно володіти графічними редакторами для досягнення цілей.

Загальні компетентності (світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька й самостійна), а саме:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань,
- уміння оцінювати й модифікувати освоєні наукові методи й засоби дизайн-діяльності,
- обізнаність в особливостях проєктної діяльності, готовність до її реалізації засобами каліграфії,
- здатність до знаходження нестандартних рішень типових задач та вирішення нестандартних завдань,

– спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію.

Загальні компетенції ЗК:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконання робіт.

ЗК 7. Здатність до знаходження нестандартних рішень типових задач та вирішення нестандартних завдань.

ЗК 8. Обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації засобами каліграфії та типографії.

Спеціальні (фахові) СК:

СК 1. Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну.

СК 2. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну.

СК 3. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.

СК 4. Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності.

СК 6. Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

СК 7. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення об'єктів дизайну.

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

ПРН-1. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

ПРН-3. Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень.

ПРН-4. Визначати мету, завдання та етапи проектування.

ПРН-5. Розуміти і сумлінно виконувати свою частину роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

ПРН-6. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.

ПРН-7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.

ПРН-8. Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.

ПРН-9. Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.

ПРН-12. Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності.

ПРН-16. Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.

ПРН-17. Застосовувати сучасне загальне та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

3. Передумови для вивчення дисципліни

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Історія зарубіжного та українського мистецтва
2	Комп'ютерна проектна графіка
3	Живопис
4	Рисунок, пластична анатомія
5	Основи проектування і проектної графіки
6	Формоутворення
7	Композиція
8	Дизайн книги
9	Шрифт
10	Практика навчальна, ознайомча

4. Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати **результати навчання** (знання та практичні навички й уміння).

Знати:

- Основні класифікації видів лєтерингу (за походженням).
- Інструменти та матеріали для створення ескізів кожного виду лєтерингу а також впевнене володіння векторним графічним редактором (Adobe Illustrator, Glyphs, тощо).
- Принципи організації композиції з слів (лєтерингу) у просторі.
- Вибір певного виду каліграфічного почерку або типу шрифту до завдання, вміло застосовувати набуті знання відповідно до ТЗ.
- Важливість концептуальної роботи при роботі з лєтерингом, вміння аналізувати та обґрунтовувати вибір тої чи іншої концепції.
- Підготовка до друку та підготовка слайдів в портфоліо, які будуть максимально вдало розкривати вміння та навички студента в кінці курсу.

Вміти:

- Створювати візуально виразний лєтеринг відповідно до завдання та обраної концепції, який буде вдало інтегрований у дизайн проєкт.
- Планомірно вести роботу: створення макету від ескізів до фінального файлу на друк або цифрову презентацію.
- Працювати з різноманітними стилями, володіти каліграфічними навичками у створенні лєтерингу на основі каліграфічних почерків.
- Вміти організовувати напис в просторі пластично-композиційними засобами, працювати з кольором та тоном для підкреслення виразності, професійно володіти графічними редакторами для досягнення цілей.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усьог о	у тому числі				усь ого	у тому числі			
		л	п	сем	с.р		л	п		с.р
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр 3										
Тема 1. Класифікація видів лєтерингу.	л+п+ с.р. 20		10		10					
Тема 2. Лєтеринг на основі каліграфії.	40		20		20					
Тема 3. Лєтеринг на основі антикви, гротеску та брускових шрифтів.	30		15		15					
Тема 4. Експериментальний лєтеринг.	30		15		15					
Тема 5. Підготовка векторних та растрових макетів до друку або цифрової публікації.	30		15		15					
Усього годин	150							75		75
Вид контролю: Екзаменаційний перегляд										

5.4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. Види лєтерингу			
1.	Тема 1. Класифікація видів лєтерингу: історія писемності, історія ХХ ст. через призму літер: від каліграфії до лєтерингу, роль лєтерингу в сучасному графічному дизайні: від книжкових обкладинок до створення [2, с. 6-10]; [12, с. 10-16]; [9, с. 14-32]	10	
2.	Тема 2. Лєтеринг на основі каліграфії: основні каліграфічні почерки та інструменти для створення лєтерингу. Растрове зображення чи вектор? Про доцільність використання цих двох типів фінальних макетів відповідно до завдання. (Завдання: створення короткої фрази для принту на футболці, торбі, тощо) [2, с. 38-40]; [12, с. 10-315]; [8, с. 14-22]	20	
3.	Тема 3. Лєтеринг на основі антикви, гротеску та брускових шрифтів:	15	

	Аналіз основних типів класичних шрифтів, використання шрифтових літерацій відповідно до завдання, створення та передача емоційно-образної концепції завдання через шрифтовий лєтеринг. (Завдання: створення серійних написів для музичних альбомів, платівок улюблених виконавців) [3, с. 26-32]; [5, с. 59-73]; [10, с. 40-87]		
4.	Тема 4. Експериментальний лєтеринг. Створення логотипів відомих світових корпорацій в іншому, експериментальному стилі; Робота з формами літер, експеримент на межі дозволеного: як трансформувати форму літер, не порушуючи графему. (Завдання: створення логотипів відомих світових корпорацій в іншому, експериментальному стилі). [1, с. 90-140]; [4, с. 110-120]; [13, с. 17-25]	15	
5.	Тема 5. Підготовка векторних та растрових макетів до друку або цифрової публікації. Технічні аспекти підготовки файлів для друку, використання цифрових технологій у друці. [8, с. 108-109]; [2, с. 210-219].	15	
Усього годин за 5 семестр		75	

5.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. Види лєтерингу			
1.	Тема 1. Класифікація видів лєтерингу [2, с. 6-10]; [12, с. 10-16]; [9, с. 14-32]	10	
2.	Тема 2. Лєтеринг на основі каліграфії [2, с. 38-40]; [12, с. 10-315]; [8, с. 14-22]	20	
3.	Тема 3. Лєтеринг на основі антикви, гротеску та брускових шрифтів [3, с. 26-32]; [5, с. 59-73]; [10, с. 40-87]	15	
4.	Тема 4. Експериментальний лєтеринг. Створення логотипів відомих світових корпорацій в іншому, експериментальному стилі [1, с. 90-140]; [4, с. 110-120]; [13, с. 17-25]	15	
5.	Тема 5. Підготовка векторних та растрових макетів до друку або цифрової публікації [8, с. 108-109]; [2, с. 210-219].	15	
Усього годин за 5 семестр		75	

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання курсу використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання:

- демонстрація творчих робіт;
- презентація результатів виконаних завдань.

Контроль знань студентів здійснюється за рахунок щотижневого контролю за якістю виконання практичних завдань та за графіком, визначеним кафедрою, на практичних заняттях і консультаціях шляхом перевірки завдань як в режимі онлайн, так і аудиторно, а також під час тестування на екзаменаційних переглядах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	80	
Екзаменаційний перегляд	20	
Всього	100	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Критеріями контролю поточної успішності студента є наступні складові:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- рівень виконання поточних та творчих завдань самостійної роботи;
- підготовка до екзаменаційного контролю.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їхнього виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Перевірка виконання практичної роботи.

Т1 Класифікація видів лєтерингу. Критерії оцінювання. **Відмінно:** здобувач чітко розуміє класифікацію видів лєтерингу, може самостійно орієнтуватися в

історичних періодах, стилістичних відмінностей, знати термінологію та користуватися нею. **Добре:** здобувач припускається несуттєвих помилок у володінні термінологією та орієнтуванням в історичних періодах. **Задовільно:** здобувач виявляє незрозуміння у відмінностях видів лєтерингу між собою, не володіє професійною термінологією.

T2 Лєтеринг на основі каліграфії. Критерії оцінювання. **Відмінно:** Здобувач демонструє глибоке розуміння принципів каліграфії та їх застосування у створенні лєтерингу. Вміє грамотно інтегрувати каліграфічні прийоми у власні роботи, дотримуючись пропорцій, ритму та композиційної гармонії. Чітко володіє інструментами й техніками письма, уникає шаблонності, проявляє творчий підхід. Може аргументовано пояснити вибір стилю та засобів виразності. **Добре:** Здобувач допускає окремі неточності у пропорціях, ритмі або композиції. Робота демонструє певний рівень творчого підходу, проте помітна залежність від зразків. **Задовільно:** Здобувач поверхнево застосовує каліграфічні основи у лєтерингу, порушує пропорції та композиційну узгодженість. У роботі переважають технічні помилки, відсутня індивідуальність та творчий підхід. Використання інструментів і технік є невпевненим або неправильним.

T3 Лєтеринг на основі антикви, гротеску та брускових шрифтів. Критерії оцінювання. **Відмінно:** Здобувач впевнено застосовує принципи антикви, гротеску та брускових шрифтів у лєтерингу, дотримується пропорцій та стилістичних особливостей, поєднує їх творчо та гармонійно. **Добре:** Здобувач допускає окремі неточності у пропорціях, ритмі або композиції. Робота демонструє певний рівень творчого підходу, проте помітна залежність від зразків. **Задовільно:** Здобувач поверхнево застосовує каліграфічні основи у лєтерингу, порушує пропорції та композиційну узгодженість. У роботі переважають технічні помилки, відсутня індивідуальність та творчий підхід. Використання інструментів і технік є невпевненим або неправильним.

T4 Створення логотипів відомих світових корпорацій в іншому, експериментальному стилі. Критерії оцінювання. **Відмінно:** здобувач творчо та професійно переосмислює логотипи світових корпорацій в експериментальному стилі, зберігаючи їх упізнаваність, демонструє оригінальність рішень та композиційну цілісність. **Добре:** Здобувач у цілому вдало виконує експериментальне стилістичне переосмислення, але допускає неточності у пропорціях чи композиції, упізнаваність і творчість зберігаються частково. **Задовільно:** Здобувач поверхнево трансформує логотипи, втрачаючи їх ключові ознаки або допускаючи значні стилістичні та композиційні помилки, відсутній цілісний експериментальний підхід.

T5 Підготовка векторних та растрових макетів до друку або цифрової публікації. Критерії оцінювання. **Відмінно:** Здобувач демонструє повне володіння технічними вимогами підготовки векторних і растрових макетів до друку чи цифрової публікації, правильно налаштовує параметри файлів і забезпечує бездоганну якість відтворення. **Добре:** Здобувач у цілому дотримується стандартів

підготовки макетів, але допускає несуттєві технічні неточності, які частково впливають на якість відтворення. **Задовільно:** Здобувач не враховує основних вимог до підготовки векторних і растрових файлів, допускає значні помилки у параметрах, що унеможлиблюють якісне відтворення макетів.

Т6 Книжкова обкладинка. Основи організації всіх елементів композиції у просторі, доцільність використання обраної стилістики лєтерингу до змісту обраної книги. Критерії оцінювання. **Відмінно:** Здобувач гармонійно організовує всі елементи композиції книжкової обкладинки, обґрунтовано застосовує стилістику лєтерингу відповідно до змісту книги та досягає цілісного художнього рішення. **Добре:** Здобувач у цілому дотримується принципів композиційної організації та стилістичної доцільності лєтерингу, але допускає несуттєві помилки, що частково знижують виразність обкладинки. **Задовільно:** Здобувач поверхнево організовує композиційні елементи, застосовує лєтеринг без урахування змісту книги, допускає значні недоліки, які порушують цілісність і виразність обкладинки.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання 5 семестр

Оцінювання експозиції по кількостям балів зазначена в окремій таблиці у розділі 8.1. На оцінку відмінно здобувач має вміти подати проект згідно вимог друку та експозиції на високому рівні, кольори не мають бути спотвореними через неякісний вивід друкарського пристрою, якщо робота обрізається по формату – лінія надрізу має бути рівною, формат обрізу має відповідати поставленому завданню, біля роботи експонується бірка з означенням Ім'я Прізвища здобувача, курс, група, назва завдання, рік виконання. Оцінка добре ставиться, якщо є незначні порушення вищезгаданих вимог і задовільно коли помітні порушення візуально: пошкоджена робота, відсутня інформація про автора, неякісний друк тощо.

тощо.

Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю 5 семестр

1. Розкрийте класифікацію видів лєтерингу. Які основні відмінності між ручним, цифровим та експериментальним лєтерингом?
2. Назвіть історичні періоди розвитку лєтерингу. Як змінювалися стилі та форми у різні епохи?
3. Які основні принципи каліграфії застосовуються при створенні лєтерингу? Наведіть приклади гармонійного поєднання пропорцій, ритму і композиції.

4. У чому полягає різниця між каліграфією та лєтерингом? Поясніть на прикладах.
5. Охарактеризуйте особливості антикви, гротеску та брускових шрифтів. Як вони можуть бути використані у лєтерингу?
6. Які проблеми можуть виникати при трансформації логотипів відомих світових корпорацій в експериментальному стилі? Як при цьому зберегти упізнаваність бренду?
7. Що необхідно враховувати при підготовці векторних та растрових макетів до друку? Які типові помилки трапляються?
8. Назвіть основні параметри файлів для цифрової публікації. Чим відрізняється підготовка макетів для вебу від підготовки для друку?
9. Які принципи композиційної організації елементів застосовуються при створенні книжкової обкладинки? Як вони впливають на виразність і читаємість?
10. Як обрати стилістику лєтерингу відповідно до змісту книги? Наведіть приклади вдалої та недоцільної стилізації.

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>T1</i> . Класифікація видів лєтерингу	5
<i>T2</i> Лєтеринг на основі каліграфії	30
<i>T3</i> . Лєтеринг на основі антикви, гротеску та брускових шрифтів	15
<i>T4</i> Експериментальний лєтеринг	20
<i>T5</i> Підготовка векторних та растрових макетів до друку або цифрової публікації	10
Всього	80

Екзаменаційний контроль	
Презентація творчих робіт	20
Всього	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Необхідне обладнання, устаткування	Технологічне устаткування комп'ютерного класу
Необхідні засоби	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для виконання завдань самостійної роботи
Програмне забезпечення	Microsoft Office, Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, Procreate.
Матеріали, інструменти	папір формату A4, A3; прості олівці, гумка, графічні матеріали (гелеві ручки, лайнери, маркери, туш, пера), пензлі, брашпен, канцелярський ніж

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література

1. Ivan Castro, The ABC of Custom Lettering: A Practical Guide to Drawing Letters', 2016. 6-10 p., 18-44 p., 90-140 p.
2. Martina Flor, Golden Secrets of Lettering: Letter Design from First Sketch to Final Artwork. Berlin, 2019. 17-230 p.
3. Villu Toots, Calligraphic Bookplates and Monograms, San Juan Capistrano, CA 1992. 20 с., 26-49 p.
4. Villu Toots, Kalligraafilisi etüüde. Calligraphical studies, Tallinn 1976. 30-120 p.
5. Albert Kapr, Deutsche Schriftkunst. Versuch einer neuen historischen Darstellung, Verlag der Kunst. Germany, 1959. 40 с., 59-179 p.
6. Robert Bringhurst, The Elements of Typographic Style, 2016. 81-94 p.
7. Robert Bringhurst, Palatino: The Natural History of a Typeface, 2016. 35-39 p.
8. Jessica Hische, In Progress: See Inside a Lettering Artist's Sketchbook and Process, from Pencil to Vector (Hand Lettering Books, Learn to Draw, Chronicle Books, USA, 2016. 7-109 p.
9. David Harris. The Art of Calligraphy – London, 1995, 3-10 p., 21-30 p., 40-87 p.
10. Karen Cheng, Designing Type — Yale University Press, USA, 2020. 5-18 p., 109-123 p.
11. Рудер Е. Типографія. Київ, Arthuss, 2025, 7-46 с.
12. В. Мітченко. Естетика українського рукописного шрифту. - К., 2007. 10-315 с.
13. Лесняк Володимир, Графічний дизайн (основи професії), - К.: Біос Дизайн Букс, 2009. 3-10 с., 416-418 с.,
14. Іваненко Т. О. Художньо-образні особливості формоутворення акцидентного шрифту: дис. канд. мистецтвознавства: 05.01.03 / Іваненко Т. О.; Харків. держ. акад. дизайну і мистецтва. – Харків 2006, 7-18 с.

10.2 Допоміжна література

15. І. Білодід, Є.М. Кудрицький. Граматика слов'янська І. Ужевича. - К., 1970.
16. М. Різник. Письмо и шрифт. - К., 1978.
17. В. Михайленко, М.І. Яковлев. Основи композиції. - К., 2004. 88-96 стр.
18. Н. Таранов. Рукописний шрифт. - Львів, 1986.
19. В. Мітченко. Мистецтво скоропису в просторі українського бароко//Український світ.-1992.-№1.
20. В. Мітченко. Естетика українського скоропису//Український світ.-1992.-№2.
21. В. Чебанік. Графіка української мови. Абетка. Каталог.- К., 2004.
22. В. Мітченко. Формотворчі елементи літер як чинники розвитку українського скоропису//Українська академія мистецтва.- 1998. - Випуск 5.
23. В. Панащенко. Палеографія українського скоропису другої половини XVII ст. - К., 1974.
24. П. Клименко. Графіка шрифту Острозької Біблії, Українська книга XVI-XVII-XVIII ст. - К., 1926.
25. О. Дергачов. Добуки. Каталог виставки. - Львів, 1994.

26. Життя шрифту. Каталог виставки. - К., 2006.

27. О. Сулейменов. Мова письма. - К., 2006.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Louis Fili: <https://www.louisefili.com/packaging>
2. Martina Flor <https://www.martinaflor.com/>
3. Jessica Hishe: <https://www.jessicahische.is/awesome>
4. <https://friendsoftype.com/>
Erik Marinovich <https://friendsoftype.com/author/erik/>
Jason Wong <https://friendsoftype.com/author/jason/>
Aaron Carámbula <https://friendsoftype.com/author/aaron/>
Dennis Payongayong <https://friendsoftype.com/author/dennis/>
5. Lettering daily: https://www.instagram.com/lettering_daily/?hl=en
6. Type Directors Club (is a global organization dedicated to excellence in typography, uniting designers, art directors, and typographers since 1946): <https://tdc.org/>

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		

12 Рекомендовані джерела інформації

12.1 Основна література

1 ...

2 ...

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Назва теми заняття, посилання на методичне забезпечення, літературні джерела		
2			
...			
Усього годин за _____ семестр			

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
« _____ »

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (без змін)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
 КДАДПМД ім. М. Бойчука
 _____. ____ 20____ № ____

Голова НМР

 (підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

 (назва кафедри)

_____. ____ 20____ № ____
 Завідувач кафедри

 (підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
 КДАДПМД ім. М. Бойчука
 _____. ____ 20____ № ____

Голова НМР

 (підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

 (назва кафедри)

_____. ____ 20____ № ____
 Завідувач кафедри

Петрова І. В.

 (підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука

_____. _____. 20____ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. _____. 20____ № _____

Завідувач кафедри

Петрова І. В.

(підпис, ініціали, прізвище)